

Der er langt ned til bunden

Den står på jusser, jazz og gode præstationer i Det Kgl.'s 'Hærværk'. Men det bliver en lang nedturshistorie, uden rus og indre brand.

TEATER

Skuespilhuset: Hærværk. Tekst: Tom Kristensen. Dramat. og iscen.: Rune David Grue. Scen.: Steffen Aarling. Video: Signe Krogh. Til 8. april.

Når det hele synes at skride under fødderne på en, er der en ting, man kan holde fast i: Det er faktisk svært at gå i hundene. At gennemføre det og nå helt til bunden. Det må Hærværksmanden Ole Jastrau nødvendigvis kæmpe med, men det er også blevet et problem for Det Kgl.'s forestilling i sig selv.

Ingen tvivl om, at fascinationskraften er intakt, når det gælder selve figuren og hans berømte nedturprojekt. Uden at

være tyngt af kanoniseret klassikerdødvægt rammer Tom Kristensens roman fra 1930 lige ind i den angst, der her i finanskrisekølvandet ligger og lurer under os som et gabende hul: Måske familie og hjem, karriere og status pludselig forsvinder mellem fingrene på en. Og her har vi så tilmed en mand, der har besluttet sig for det: At gå til bunds - »stille og roligt«.

Det er netop det der »stille og roligt«, som opsætningen her - med tankevækkende, underholdende effekt - har haft sig fast i. Ligesom Jastrau kan vrænge, at en revolution i Danmark bare »ville drukne i grin!«, så er det tydeligt et problem for sådan en fedladen borger - med en angiveligt rasende utålps sjæl - at det bare går så godt for ham som pæn familiefar og velanset dagbladskritiker. Så tilforlidelige, gemyttede omgivelser, at det er svært at gøre oprør. Selv det at en mand vil drikke sig selv til døde, bliver så skidehyggeligt som i en gammel dansk familiefilm.

Det møder forestillingen og scenografen Steffen Aarling ved at lade Jastrau liv og drukleben udspille sig i små, indelukke-

de tableauer som en slags genrebillede fra 1920'erne med tidskolorit på alle hylder. Det bølgler af cigarrøg og jazzmusik, mens jussere skulper derudad. Som i et hamsterhjul, der er lagt ned, kører drejesenen med alle stadiene på Jastraus vej: de blegfæse stuer med (alt for) sød kone og søn, Dagbladets kontorer med rummelige koller og chefredaktør osv.

Selv når oprøret melder sig, med stadig hyppigere ophold på Bar des Artistes med de andre forsumpede jakkesæt, eller når et par nye, oprør-

ske kammesjucker dukker op i stuen, så kommer der nærmest lidt Olsen Banden over det, med Lars Rantnes kvikke bolsjvik og Asbjørn Krogh Nissens høje, drikfældige døgenigt, mens Rasmus Bjergs Jastrau som en anden Kjeld godmodigt følger med uden egentlig at fatte, hvad hans indre smadremand har gang i. Han traver og traver igennem det hele med sit store korpus i stadig mere fremskredne stadier af fordrunken oprør og opløsning.

TIL FØRSKEL fra romanens berømte dødsrute mellem beværtninger bliver Jastrau

vaken gennem hamsterhulet en egen dødsrute, der skaber et klaustrofobisk undertryk: Alt for mange mennesker til for små stuer. Glimrende, det kunne der være en stærk pointe i - hvis forestillingen så bare havde smidt en bombe og gradvis ladet den detonere.

Men drejesenen kører alt for længe og for illustrativt til, med sin gemyttede, let klischeagtige sædeskildring af borgere og drukkenbolte. Der bliver snakket, kæmpet og væltet rundt i stuerne, men uden at man kan mærke, hvor det brænder på med den der 'sjæl' i oprør. Og hvad sker der, da Jastrau omsider kommer ud fra hamsterhulets borgerlige facader og skal tage turen ud i mørket med sin opløbne drukfælde og alter ego-agtige onde ånd Steffensen?

Ikke noget afgørende, men der skrues op for dramaet og udfølgterne i det fri. Her kunne der være fri lejlighed til at udnytte teatrets muligheder for at sprænge fortællingens rammer og, godt understøttet af Signe Kroghs videoprojektorer af flimrende lysreklamer og hallucinatorisk bogeskov, sætte fuld blus på længslen »mod skibskatastrofer« og »pludselig døds som i de berømte digstrofes, der udgør grundtonen i 'Hærværk'«.

Instruktøren Rune David Grue får i sin dramatisering fint kontrasteret mændenes indelukkede drukverden - stærkt spil-

KOLLAPS. Som den selvhægende kaosmand er Rasmus Bjerg i sit es på sofaen, stået ud af nok en brandert. Foto: Miklos Szabo

let med en desperat kærlig forbrørdning i undergangen - med kvinderne, der forløsende trækker ud mod det fri (især Lise Lauenblad lyser op i den mandlige sump). Med sådanne kvinder og en kollega som Morten Suurballes foruroligende, indtrængende sjæl er det faktisk svært at få lov til at gå i hundene.

Men selv om Grue har et godt bud på, at det, der driver Jastrau ud i selvdestruktionen, er en åndelig, religiøs længsel efter at gå op i noget større, så bliver det mere en idé end noget, der mærkbart manifesteres. Det er i det hele taget forestillingens store problem, at det er svært at mærke den drivende kraft bag hærværket. Der er ikke nok indre krudt, kraft og nuance i Rasmus Bjergs Jastrau, selv om han rent fysisk har godt greb om den stadig mere tungt udflydende eksistens. Men den indre brand, det afgrundsdybe selvhad, rusens rusken i sjælen?

Der er meget langt ned til bunden, over tre timer. Forestillingen når aldrig hen til mørket og angsten, der er asiatisk i sin væld. Som en anden drukfælde til sidst siger det: »Borte har taget alt«.

monna.dithmer@pol.dk

'Hvis jeg var en ko'

... så ville jeg stå og glo og veltilfreds tygge græs til lyden af Steve Gadd's tilbagelæned trommepuls, Dan Hemmers frække orgel og Michael Blichers blå saxofon.

JAZZ

Steve Gadd, Michael Blicher & Dan Hemmer. Buddhas Jazz Club. Klaverfabrikken, Hillerød. Fredag.

Man forstår fuldt ud de to danske musikere, saxofonisten Michael Blicher og organisten Dan Hemmers, stolthed. At den legendariske amerikanske trommeslager Steve Gadd har fundet tid i kalenderen og i de næste par uger har prioriteret at tage på skandinaviske turne med de to, er ganske spektakulært. Og trods en fredag med europaisk semifinale i herrehåndbold kunne arrangementet Buddhas Jazz Club, der har til huse i Klaverfabrikken i Hillerød, melde helt udsolgt.

Og det er sikkert og vist nok herren bag trommesættet, der havde lokket de vel omkring to hundrede koncertgæster til at trode både sofahåndbold og en åttende kold nordjællandsk aften. Men typisk for Steve Gadd, hvis meritter tæller samarbejder med verdensstjerner som Paul Simon, Eric Clapton, David Sanborn og Chick Corea, så spiller han ikke for at demonstrere sine egne fortræffigheder. Han spiller derimod for musiklens og helhedens skyld.

I den henseende minder Steve Gadd om en anden verdensklassetrommeslager, nemlig Adam Nussbaum. Nok er de ganske forskellige typer. Nussbaum er primært jazztrommeslager. Gadd er primært mere groove- og soul-orienteret. Men de har det tilfælles, at de får andre til at lyde bedre. Og det vidste de to danske musikere naturligvis godt i forvejen, da de fik en aftale i hus med Gadd.

Musikken lod også fra starten både fængende, tæt og sammenhængt. Og med de melodiske syngende, enkle og soul-orienterede kompositioner, som Michael Blicher er oplyst om, og hans mand til at spille musikken en særlig jordnær spilelighed og varme, sådan som den blev bygget langsomt op og afslørede nye dynamiske nuancer.

Som den folelesmættede 'By the Sound of Her Voice' til minde om Nina Simone, hvor Blicher sang smukt på sopransaxofon, der bringer mindelser om Ben Webster, så er der fortsat udviklingsmuligheder i retning af spontantitet og individuel udfoldelse i trioen koncept. Og måske de tre i løbet af deres 16 koncerter lang turme formår at løfte det hele et nok yderligere op.

CHRISTIAN MUNCH-HANSEN

kultur@pol.dk

Trompeten trængte helt ind til længslernes kerne

Norske Tine Thing Helseth forløste ny dansk koncert for trompet og orkester med et overskud, der fik alle små melodier med.

KLASSISK

Tine Thing Helseth og Copenhagen Phil. Dir.: Lan Shui. Konservatoriets Koncertsal. Fredag.

Der kan være flere grunde til, at en gruppe musikere sidder og gnider sig i hænderne. Det kan være, fordi de har fået et job til et særligt fedt honorar. Det kan være, fordi de er sluppet for en ekstra orkesterprobe. Eller det kan skyldes, at de er i gang med at opføre en ny dansk trompetkoncert.

Fredag i Konservatoriets Koncertsal var det sidste tilfældet.

Komponisten Bent Sørensen har siden 1980'erne været manden bag noget af den mest poetiske, tyste og længselsfulde mu-

sik, der er blevet skrevet på dansk jord, og hans nye værk for trompet og symfoniorkester er endnu et mesterværk fra komponisten, der tør gå længere ned i nuancer og længere derind, hvor følelser som længsel, nostalgi og minder om det tabte sidder, end de fleste.

Bent Sørensen's trompetkoncert begynder med en lyd, der kommer ud af ingen ting. Nemlig lyden af musikere, der bare gnider håndledene mod hinanden. En slagtojspiller tager to stykker sandpapir og forstærker lyden. Flere instrumenter kobles på, og musikken træder frem. Som et spøgelse, der materialiserer sig.

Selv om Bent Sørensen allerede for længe siden har erklæret sig træt af at blive kaldt for kirkegårdsromantiker, fordi han har komponeret så mange forvirrende klangværker, der har titler som 'De forladte kirkegårde', 'Doende haver' og 'Skygge-land', så bærer også hans nye trompetkoncert - trods det at den ikke har nogen titel - hans klare mærke.

Med dæmper på trompeten trængte den norske solist Tine Thing Helseth ind i en skæv parallelverden af noget forgarvet, som Bent Sørensen på sin nærmest clairvoyante måde er i stand til at høre, når han lægger øret mod stilheden. Hans

koncert er en musik i mange lag med små melodifragmenter, glissader og en bund, der pludselig skider. Indtrykket bliver dragende. Små spøgelsesagtige melodier træder frem. Men der er også kommet flere kraftige nuancer på paletten hos den tyste romantiker, hvis klaverkoncert 'La notte' udkom på plademærket Dacapo sidste år, og som lige nu arbejder på en ny

VIRTUOS. Tine Thing Helseth var en sikker og koncentreret solist. Foto: Finn Frandsen

version af sin koncert for klarinet og orkester, der skal opføres 10. maj af den svenske klarinetrommand Martin Fröst, når han modtager Sonnings musikpris. Tine Thing Helseth fulgte musikken he-

le vejen ind til den ligefrem voldsomme smertelige skønhed, Bent Sørensen finder i kernen af koncertens langsomme sats. Med intens nostalgisk udfordring den midten i et værk, som efter mol og smukke melodier løb direkte over i sidstesatsens lethet, hvor faldene og glissaderne fra første sats vendte tilbage.

Det var næsten ubehageligt at blive vækket fra denne drøm og hevet tilbage til virkeligheden med Haydns trompetkoncert. Også selv om detaljerne var flote, og solisten spillede med en evne til at styre de klanglige kvalitetsforandringer af trompetens tone, der fik det svære til at virke vægtløst. Som om de tunge stemmer, hun skulle løfte, bare var af skumgummi.

Copenhagen Phil har en stærk chefdirektør i Lan Shui. Efter de to flote forløste solokoncerter sluttede han uden brug af partitur af med Mendelssohns 5. Symfoni. Værket citerer både salmen 'Vor Gud han er så fast en borg' og det såkaldte 'Dresden-amen', der også dukker op i Wagners 'Parsifal'. Under Shuis ledelse blev Mendelssohn til æterisk Wagner og fuldled, dynamisk Schumann. Sikken en aften - og sikken en ny dansk trompetkoncert.

THOMAS MICHELSEN
thomas.michelsen@pol.dk